

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

4
1985

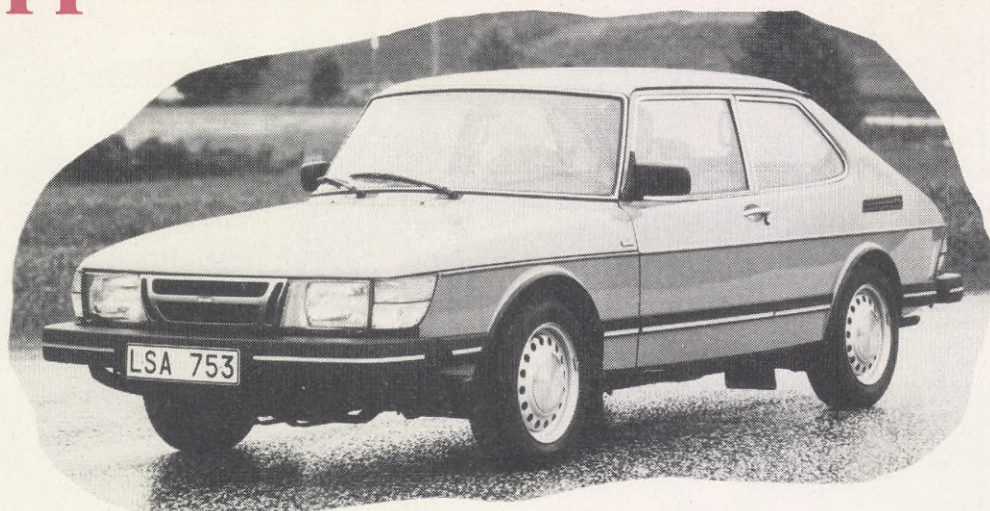

Organ för Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka

Tema: Kongresslänet Kopparberg

Toppvinst i RHL-lotteriet 1985

SAAB 900 GL 3-d M5 CC 1985 års modell

De hjärt- och lungsjukas Rikslotteri 1985 – RHL-lotteriet

Dessutom

Svenska Statens Premieobligationer
Luxor Radioapparater
Ljuskröna, svenskt smide
Linnevaror, hushållsartiklar m m, m m

Inga väntans
tider!

•
Dragning verkställd före
lottförsäljningens början

Försäljningstid
1 april–30 september 1985

•
Ni ser genast om
lotten ger vinst!

10.040 st spännande vinster

till en sammanlagd vinstsumma på över kr 682.000:–

Härmed beställes

..... st lotter à 5:– att sändas mot postförskott + porto eller

..... st lotter à 5:– att sändas varje månad från maj till september 1985 mot postförskott + porto.

Dragningslista medföljer gratis.

Vid rekvisition av minst 5 lotter i samsändning – portofritt.

Namn

Adress

Var god texta

Sänd ej pengar med denna rekv. Status 4/85

Frankeras
med
brevporto

LOTTPRIS
5 KRONOR
REKVIRERA NU

Minst en lott till
varje familjemedlem
ökar familjens
vinstchans!

RHL-lotteriet
Box 9090
102 72 Stockholm

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

April 1985
Årgång 48

Ansvarig utgivare:

Bo Martinsson

Redaktör: Gunilla Lockne

Förbundskansli:

Hornsbruksgatan 28
Postadress: Box 9090
10272 Stockholm
Telefon: 08-690960
Postgiro: 900011-8

Tryckeri:

Kringel-Offset, Södertälje

Prenumerationspris:

Helår 55:-

Produktionsplan 1985

Nr	Manus- stopp	Annon- stopp	Distri- bution
5	10 april	10 april	10 maj
6	10 maj	10 maj	10 juni

Annonser:

1/1-sida	4500 kr
1/2-sida	2300 kr
1/4-sida	1200 kr
Omslaget, 1/1-sida	5000 kr

Omslagsbild:

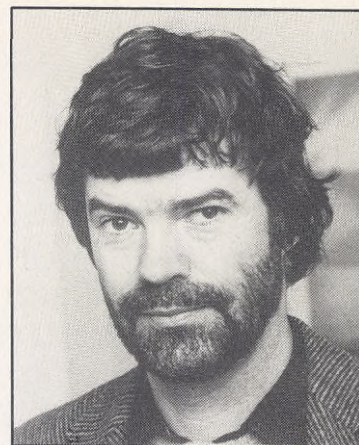
Förbundskongressen den 14-16 juni 1985 hålls i ett nybyggt Folkets hus i Borlänge.

- Det blir invigningsklart lagom till vår kongress - det skall vi se till, säger Sven Bergström och Bengt Hedström i CO i Kopparberg - värdar för kongressen.

Foto: Hans Eriksson

TS-kontrollerad upplaga

Bo Månsson

Kongress- tid

ATT ÅKA TILL EN RHL-KONGRESS innebär att man är med och *fattar beslut*. Detta förpliktigar både för ombuden, representantskapet, förbundsstyrelsen och kansliet. Man skall besluta om hur förbundets verksamhet skall gestalta sig för den kommande treårsperioden, dvs bestämma vilka frågor lokalföreningarna, centralorganisationerna och förbundsstyrelsen i första hand skall driva. Att vara med och fatta beslut innebär att man måste förbereda sig väl. Som kongressombud måste man t ex i sin förening ha förankrat synpunkter på motionsyttrandena och på andras rapporter, som kommer att ligga till grund för kongressbeslut. Man skall också välja ny förbundsstyrelse.

ATT ÅKA TILL EN RHL-KONGRESS medför att man får tillgång till en mängd *information*. Man kommer att få upplysningar om hur myndigheterna ser på den framtida hälso- och sjukvården och hur vi som hjärt-, kärl- eller lungsjuka ser på den. Har vi samma uppfattning eller inte? Man kommer att ta del av verksamhets- och ekonomisk berättelse, där man kan konstatera hur förbundets verksamhet och ekonomi har utvecklats under den gångna kongressperioden och man kan också dra vissa slutsatser om hur framtiden kommer att gestalta sig. Motions- och rapportbehandlingen ger mycket information om förbundets framtida verksamhet. En ny utställning kommer att presenteras tillsammans med förbundets övriga informationsmaterial. Allt detta leder kanske till att man får nya idéer till hur man skall ytterligare förbättra det egna informationsutbudet.

ATT ÅKA TILL EN RHL-KONGRESS gör man för att träffa en massa andra RHLare, att *ha trevligt* tillsammans med. Man återser gamla vänner och man stiftar nya bekantskaper. Detta ökar gemenskapen inom förbundet, en väl så viktig uppgift för alla kongressdeltagare. Man snappar upp nya idéer och man ger av sin egen erfarenhet.

För att en kongress skall bli bra måste dess deltagare således

- fatta beslut
- få information
- ha trevligt tillsammans.

Kongressen i Borlänge har alla förutsättningar att bli bra, intressant och stimulerande.

Så här jobbar vi i

I Dalarna har RHL sju lokalföreningar, spridda från Avesta i söder till Särna i norr. För att höra lite om hur föreningarna värvar medlemmar, vilka typer av program de anordnar och vad som är lätt respektive svårt i förningsarbetet intervjuade jag några av förningsordförandena, då de var samlade till läns-träff i Borlänge.

Borlänge-föreningen är den näst största lokalföreningen i Dalarna och den har cirka 320 medlemmar idag. Falu-föreningen är något större.

– De flesta av våra medlemmar har haft hjärtinfarkt, berättar ordföranden i Borlänge-föreningen, Bror Bergman. Antalet lungsjuka är inte så stort i vår förening. Cirka fem procent är stödjande, dvs huvudsakligen anhöriga till hjärt- eller lungsjuka.

– Åldern på medlemmarna varierar mellan 40 och 80, under 40 år är knappast någon.

Medlemsrekryteringen

– Vi får nya medlemmar huvudsakligen genom personlig påverkan, från

person till person. De som redan är medlemmar berättar för sina vänner om föreningen och värvar på det sättet nya. Men det betyder nog också mycket att det finns artiklar om vår verksamhet i lokaltidningarna.

Föreningen i Södra Dalarna omfattar de tre städerna Avesta, Hedemora och Säter och har cirka 285 medlemmar.

– Hittills har tyngdpunkten i verksamheten legat i Hedemora, men det verkar som den nu är på väg att flyttas till Avesta, uppger ordföranden Bertil Hedberg.

– De som har bil hämtar dem som vill ha bilskjuts de mil som är mellan orterna i förningsområdet.

– Månadsmötena är stommen i vår verksamhet. Vi har ett tiotal sådana per år. Till dem kallar vi medlemmarna per brev.

– Att sätta ut annonser i lokaltidningarna om att vi skall ha möten kostar för mycket, tycker vi. För att nå alla i området skulle vi behöva annonsera i två eller tre tidningar.

– Med brev till medlemmarna tycker vi att vi får bättre kontakt. Medlemsvärvningen i Södra Dalarna går liksom i Borlänge mest från man till man.

Kontakt med sjukhus

– Vi har också bra kontakt med lasaretten i Avesta och när därigenom patienter som vårdas tex för hjärtinfarkt.

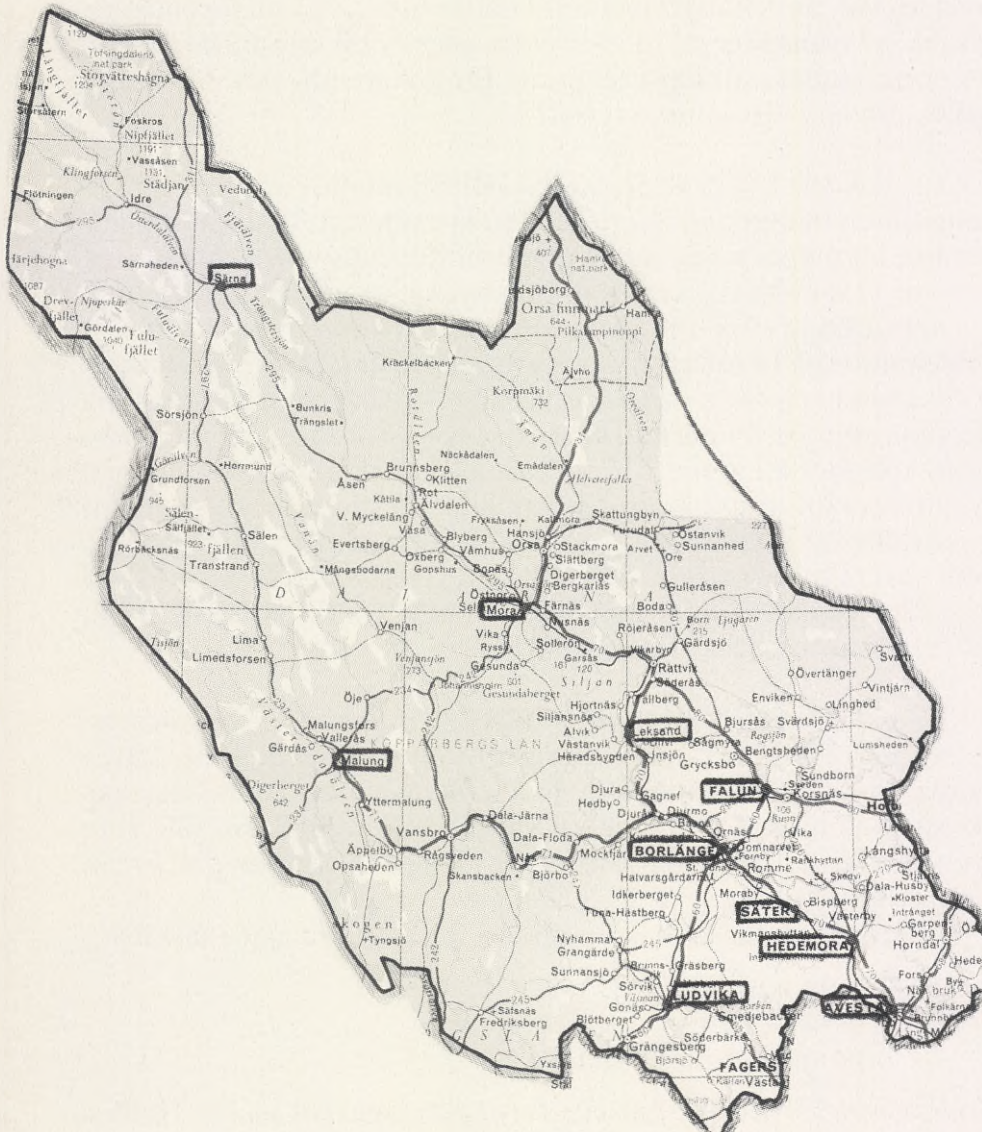
– Vi har blivit lovade att få låna en lokal i anslutning till hjärtavdelningen för att själva kunna informera en gång i veckan om föreningens verksamhet, men det har inte kommit igång ännu. På Falu lasarett har centralorganisationen sedan ett halvår tillbaka sådan information. Se artikel sidan 7.

– Sekretesslagen är ett stort hinder för oss då det gäller att få kontakt med hjärtsjuka som vårdas på sjukhus, säger Bertil Hedberg.

– Jag tror att många hjärtsjuka skulle ha glädje av att få kontakt med vår förening om de visste att den fanns, säger han.

– I Leksand är vi ett 30-tal medlemmar, men det är få som vill vara aktiva, säger ordföranden Evald Thoreson.

– Eftersom det är så få som delar på förningsjobbet så blir det ganska betungande för dem som är aktiva, och

Kopparbergs län

Fyra glada ordföranden samlade till länsträff i Borlänge. Frv Bror Bergman, Borlänge, Evald Thoreson, Siljansnäs, Bertil Hedberg, Avesta och Gerd Jakobsson, Särna.

det gör det svårt att få människor att åta sig uppdrag. Det har tom varit svårt för oss att få ihop en styrelse.

– Det är trögt att få människor att ansluta sig i Leksand, det verkar finnas en rädsla för föreningsliv.

– Eftersom föreningen är så liten så har den också små ekonomiska resurser. Trots att centralorganisationen stöttar oss ekonomiskt så begränsas verksamheten rätt mycket av vår blygsamma ekonomi.

Studiecirklar betyder mycket

– Studiecirkarna betyder väldigt mycket i vår föreningsverksamhet, säger Bertil Hedberg i Södra Dalarna. Även icke-medlemmar har gått med i våra studiecirklar och så småningom blivit medlemmar hos oss. I studiecirkeln Efter hjärtinfarkt har vi visat en videofilm om hjärtat och en hjärtoperation och vi har som föreläsare haft en läkare, en psykolog, en dietist och en apotekare, som talat om mediciner. Psykologens besök var särskilt uppskattat. Alla som haft hjärtinfarkt får ju psykologiska svårigheter och det känns väldigt skönt att få höra att det är normalt och att man inte är ensam om det.

– Hos oss är det inga svårigheter att få med medlemmar i studiecirklar, säger Bror Bergman i Borlänge. Föreningen. Vi har inte bara cirklar om den egna sjukdomen utan även om landskap. Just nu läser en cirkel om Höga kusten och en annan om Göteborg. Efteråt vill de resa till de platser de läst om.

– Förra året hade vi en femdagarsresa till Gotland och ett par endagarsresor. I höst har vi gjort en teaterresa till Stockholm.

Arbetsmöten

Föreningen i Särna, i norra Dalarna, har cirka 150 medlemmar. Ordförande där är Gerd Jakobsson.

– Vår förening har haft svårt att nå hjärt- och lungsjuka, säger hon. Många av medlemmarna är stödjande och helt friska – åtminstone var de helt friska då de gick med, men några av dem har senare fått kärl- och hjärtbesvär.

– Varje torsdag har vi symöten då vi träffas och handarbetar. Det är ett 30-tal damer som syr och stickar. En gång om året anordnar vi sedan auktion och säljer det som tillverkats. Sedan 1972, då vi började med detta har vi fått in 88000 kr, som vi skänkt till

forskning om hjärt- och kärlsjukdomar.

Vi har också haft studiecirkeln Efter hjärtinfarkt och läser just nu en cirkel med namnet Prima liv.

– Men det har hittills varit svårt att få medlemmarna att friskvårda. I samband med syträffarna brukar vi ta promenader, men i övrigt har vi inte mycket friskvårdsaktiviteter att skryta med.

– Under vintern är det för kallt för att vi skall kunna göra promenader. Men friskvårdsdans brukar vara populärt.

– Andra program vi har är bla bingoaftnar. Dessutom gör vi resor tillsammans. Förra året reste vi till Holland.

Lotterier och gåvor

– Vissa möten finansierar vi helt med hjälp av lotterier. Konstigt nog blir medlemmarna aldrig trötta på lotterier. De köper nästan hur mycket lotter som helst.

Övriga ordföranden som deltar i samtalet håller med.

– Att sälja 10000 lotter i förbunds-lotteriet går som ett nafs, säger Gerd Jakobsson.

Forts nästa sida

NU ÄR DEN HÄR!

ID-brickan i gammalt silver.

ID-brickan i silver finns nu för hjärtsjuka, pacemakerbärare och astmasjuka.

ID-brickan med silverkedja och gravyr kostar kr 250:- (Självkostnadspris).

Skicka in nedanstående talong så får Du en graverad ID-bricka i silver inom ett par veckor.

Insändes till:

RHL

Box 9090

102 72 Stockholm

- ID-bricka för hjärtsjuk
 ID-bricka för pacemakerbärare
 ID-bricka för astmasjuka
Aktuell ID-bricka förkryssas

Namn

Personnummer

Adress

Postnummer postadress

Telefon /

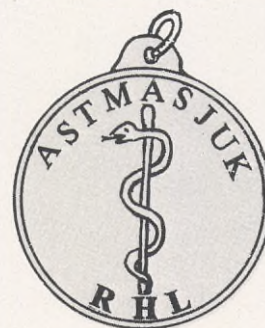
Vårdas på nedanstående sjukhus

Sjukhusets namn

Adress Tel.nr /

Postnr postadress

Var god texta.

Forts från sidan 5

– Det är lättare att få in pengar via lotterier än att ta betalt för en fest.

– Har man bara bra vinster så går lotterna åt, säger Bertil Hedberg i Södra Dalarna och han får medhåll av Bror Bergman i Borlänge-föreningen.

– Vi brukar be medlemmarna ta med en liten present för ungefär en tia och skänka som lotterivinst. Många kommer med presenter som är värda mer och de är välkomna som vinster, berättar Bror Bergman.

– Vi brukar också titta ihop vinster hos köpmännen här i stan. Vi har mycket goda kontakter med varuhus och har haft tur med att få stöd från dem bland annat då vi skall ha fester. Vid sådana tillfällen skänker de tex lättöl eller läskedrycker eller glass.

– Vid fester håller vi ofta till i en skola, där vi får vara gratis mot att vi städar efter oss. Städningen och matlagningen brukar vi anlita hjälp till, men övrigt arbete klarar vi själva.

– Många medlemmar ställer upp och hjälper till. Det är ett mycket bra kamratskap. Det förekommer aldrig att någon nekar att hjälpa till.

Information i pressen

– Det är viktigt att ha möten regelbundet och att det skrivs mötesreferat som kommer in i lokaltidningarna.

Samtliga föreningar tycker att lokaltidningarna är tillmötesgående med att ta in mötesreferat.

– Ju aktivare vi är ju mer sprider det sig och vi får nya medlemmar.

– Men det måste vara trevliga mötesprogram annars vill inte människor komma till oss.

– Vi gör upp program för ett år framåt och skickar ut det så att medlemmarna i god tid i förväg vet när vi har träffar.

– Vi jobbar så mycket vi kan och hinner säger Bertil Hedberg. Alla arbetar ju ideellt och när verksamheten flyter som den gör nu får man vara nöjd.

Utbyte av erfarenheter

– En gång om året har vi länsträffar då vi bjuder in medlemmar från hela länet till en fest med information, underhållning och dans. Vi bjuder också

in medlemmar från föreningarna på andra sidan länsgränsen i Gästrikland. En eller ett par bussar brukar komma. Gränsträffarna brukar alltid vara populära.

– Vi ordföranden borde samlas oftare och utbyta erfarenheter och ge varandra tips på aktiviteter som blivit lyckade.

Ny förening på gång

Förutom de fyra som nämnts i denna artikel så finns lokalföreningar i Falun, Mora-Orsa och Ludvika-Västbergslagen. Falu-föreningen är den äldsta i länet och har firat 40 års-jubileum. Den är till medlemsantalet något större än Borlänge-föreningen. Ludvika-Västbergslagen är på snabb frammarsch och har cirka 200 medlemmar idag. Yngst och minst i familjen är föreningen Mora-Orsa med sina drygt 20 medlemmar.

Under våren kommer man också att försöka bilda en förening i Malung.

Text och foto: Gunilla Lockne

RHL-information på sjukhus

– Vi informerar om att RHL finns och vad man kan ha för nytta och glädje av att vara med i en lokalförening, säger Sven Bergström, ordförande, och Bengt Hedström kansliansvarig på centralorganisationen i Kopparbergs län.

Varannan torsdag kan hjärt- och lungpatienter som vårdas på Falu lasarett, träffa dem på RHLs expedition på lasarettet.

I ett halvt år har de haft mottagning en dag varannan vecka i en lokal som ligger intill hjärt- och lungavdelningen. Anslag upplyser om när de är där och personalen på avdelningarna uppmanar patienterna att ta kontakt.

– Första veckorna var det glest med besök, säger Sven Bergström. Men

nu är vi mer kända och varje gång vi är på expeditionen får vi tre eller fyra nya medlemmar till förbundet.

– För att samtalen hos oss skall bli mer avspända och det skall kännas naturligt att slinka in till oss så bjuder vi på kaffe, berättar Bengt Hedström.

– Lungpatienterna kommer i regel till vår expedition, men hjärtpatienterna söker vi upp på avdelningen.

– Vi presenterar oss och talar om varifrån vi kommer. Patienterna väljer sedan själva om de vill prata med oss eller inte. På det sättet är det inga problem med sekretessbestämmelserna.

– Ibland bjuder vi in till information i dagrummet. Då vi nyligen firade Alla hjärtans dag bjöd vi på kaffe och tårta på hjärt- och lungavdelningarna. Det var ett sätt att tala om att RHL finns.

– Vi tror på den här typen av uppsökande verksamhet. Många, som inte själva skulle söka sig till en förening, får vi kontakt med på detta sätt och får som medlemmar, betonar både Sven Bergström och Bengt Hedström.

– Genom samtalen med oss på sjukhuset känner de att de kan ha

stöd av att träffa andra i samma situation och få prata om sin sjukdom och hur de upplever den.

– Genom vår närvaro på sjukhuset har vi också fått bättre kontakt med sjukhuspersonalen; läkare och sjuksköterskor. Det har gjort det lättare att diskutera gemensamma problem. Vi har fått uppslag från patienter, som vi sedan gått vidare med till klinikchefen. Och vi har fått kännedom om saker som läkarna vill ha genomfört och där vi kan ge dem stöd, berättar Bengt Hedström.

– Ännu så länge är vår expedition på lasarettet en försöksverksamhet. Vi är bara där varannan vecka, mer än så har vi inte tyckt oss hinna och orka med. Men om det visar sig att en utökning behövs så får vi försöka lösa det också.

– Vi vill också gärna pröva att anordna informationsmöten med underhållning på sjukhuset och hoppas att kunna ordna utflykter för patienter när det blir varmare ute.

Text: Gunilla Lockne

Foto: Gunnar Ridderstedt

Patienterna Gustav Tholander och Yrjö Janhagen på Falu lasarett får information om RHL av Bengt Hedström och Sven Bergström.

Gymnastiken har blivit

– Pojkarna är fantastiskt pigga, säger ledaren Harry Borg stolt om deltagarna i den första hjärtgymnastikgruppen i Borlänge.

I sex år har gruppen funnits och samma "pojkar" kommer troget en förmiddag i veckan år efter år. Aldern på dem varierar från 50 till 78.

"Flickorna" har sin egen grupp sedan en tid tillbaka. De kom igång med gymnastik ett par år senare än pojkarna.

Då jag besöker gymnastikgruppen för herrar i Borlänge är det nio pojkar med. Sju av dem har haft hjärtinfarkt.

Gratis får de använda gymnastiksalen i ett servicehus en förmiddag i veckan.

Salen är inte så stor, därför kan inte gruppen ta emot fler deltagare.

– Men det är ju inget som hindrar att fler grupper startar, säger Harry Borg, som varit ledare de senaste två åren. Han var aktiv fotbollsspelare på 50-talet i elitlaget Brage och har motionerat hela sitt liv. Då han var ungefär 50 fick han en hjärtinfarkt och idag är han 61 år.

Det finns också en fd elitgymnast med i gruppen, Georg Bornström, som har pacemaker. Men övriga har inte gymnastiserat särskilt mycket i sina dar.

– Men nu har gymnastiken blivit ett behov. Jag längtar faktiskt till gymnastikdagen, säger den äldste deltagaren i gruppen Sven Jonsson, 78 år.

Uppvärmning

– Vi värmer upp oss med en lätt sprängmarsch och med att kasta lite boll innan vi börjar med de olika rörelserna, säger ledaren Harry Borg.

– Vi siktar in oss på nacke, axlar och skuldror och försöker stärka magmuskler och lår och öka rörligheten i höfterna.

Programmet varierar från gång till gång. Jag improviserar lite, men alternerar i stort sett mellan fyra program.

– Vi har provat att ha musik till rörelserna, men tycker det känns för stressigt.

– Efter cirka fyrtio minuters gymnastik slutar vi med en stunds bollspel – med en mjuk boll.

Oron gått över

– Första tiden efter infarkten är man mycket rädd att ta i. Men man tränar upp sig successivt och vågar mer när man märker vad man klarar, säger Sven Bergström, som ledde gruppen de första fyra åren.

– Läkare vågar inte skriva intyg att hjärtsjuka kan delta i motionsgymnastik. De vill inte ta på sig det ansvaret. Men vi tror att man själv kan avgöra om man orkar eller inte. Kroppen säger ifrån när man inte skall ta i mer.

Gymnastiken förbättrar konditionen och rörelserna är inriktade på nacke, axlar och skuldror och att stärka magmuskler och lår och öka rörligheterna i höfterna. Frv Stig Sundberg, Åke Tägtström, Georg Bornström, Yngve Ehrling, Allan Bergsten och Ragnar Norberg.

ett behov för oss

Man får känningar av sin kärkramp eller får andnöd. När det tar emot så skall man vila.

– Vi har bevisat här att det går för hjärtsjuka att motionera.

– Det är viktigt att ledaren inte kör för hårt med gruppen utan snarare bromsar om det behövs.

Inga olyckor

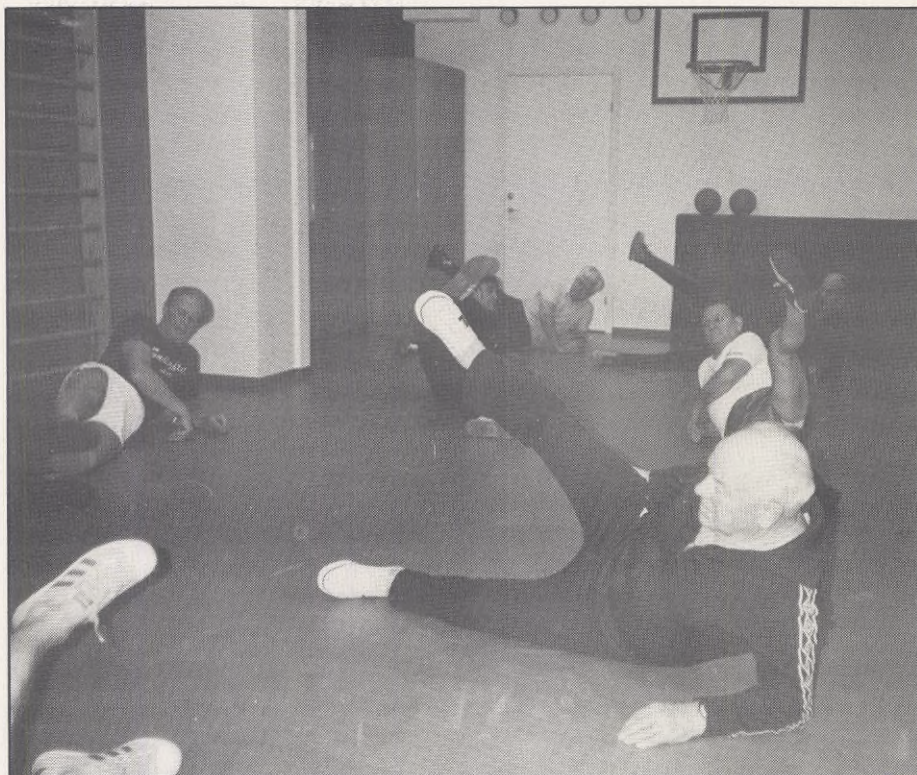
– Det enda olycksfallet vi har haft under motionspassen de här sex åren är ett stukat finger.

Kombinationen av motion och kamratskap betyder mycket i gruppen.

– Vi har mycket trevligt och trivs ihop, intygar alla med en mun.

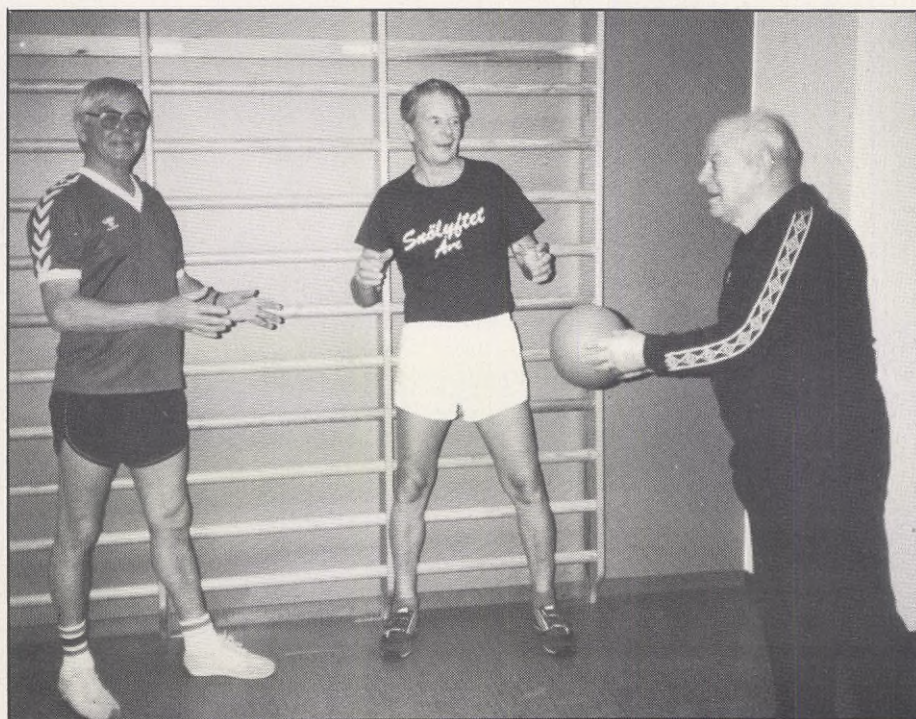
– Vårt landsting har inte någon sjukgymnastledd träning i sjukhusets regi för patienter som haft infarkt, säger Sven Bergström.

– Vårt önskemål är att det skall startas en sådan och att man där skall kunna börja bygga upp konditionen innan man sedan fortsätter i våra motionsgrupper.

Programmet varierar lite från gång till gång, men de flesta leder får sin duvning. I förgrunden syns oldmannen Sven Jonsson 78 år.

**Text och foto:
Gunilla Lockne**

En stunds bollspel med mjuk boll avslutar motionspasset. Frv ledaren Harry Borg och deltagarna Stig Sundberg och Sven Jonsson.

Friskvårda!

Friskvårda!

Friskvårda!

Årlig rekreativ vecka

Varje sommar förvandlas högfjällshotellet i Sälen till rekreativshotell i landstingets regi. Människor med fysiska och psykiska handikapp erbjuds möjlighet till en tids vistelse och handikapporganisationerna anordnar temaveckor.

Verksamheten har funnits i nära tjugo års tid, men det är bara de senaste fyra åren som hjärt- och lungsjuka varit med.

Sälens högfjällshotell ligger mycket vackert mitt inne i Dalarnas fjällvärld. Med goda möjligheter för vandringar och annan utomhusmotion. Anläggningen är modern och bekväm.

– På landstinget tyckte man länge att hotellet låg alltför långt från närmaste sjukhus för att det skulle vara lämpligt för hjärt- och lungsjuka, berättar Bengt Hedström på centralorganisationens kansli i Borlänge.

– Men nu får vi disponera hotellet en vecka varje sommar. Det enda som fordras för att få delta är att behovet av rekreativvistelse styrks av läkare, distriktssköterska eller kurator.

– Det finns inga sjukvårdsresurser på hotellet. Vid akuta sjukdomstillstånd får man åka till Malung som ligger sju mil bort eller till Lima och dit är det tolv mil.

– Första åren märkte vi en viss oro

hos hotellpersonalen när vi hjärt- och lungsjuka var samlade på hotellet. Vi brukar vara 170–180 personer. Det är från maj till oktober som landstinget disponerar hotellet och parallellt med rekreativverksamheten anordnar handikapporganisationerna temaveckor. Varje organisation har sin vecka.

Aktiv friskvård

– Vi bestämmer själva programmet för vår årliga vecka, men den röda tråden är aktiv friskvård.

– På morgnarna anordnas gymnastik i gymnastiksalen och sedan upp-tas dagarna av promenader i grupp, spel och lekar utomhus, bl.a. minigolf, curling och boccia. Hjärt- och andningsgymnastik och vattengymnastik,

Bengt Hedström på COs kansli i Borlänge, sjukgymnasten Gun Bengtsson och Sven Bergström på temavecka i Sälen för hjärt- och lungsjuka.

i Sälen

utflykter till orter i närheten och mycket annat.

– Sjukgymnaster och fritidsledare leder sådana aktiviteter.

– På kvällarna är det trivsamt samvaro med allsång, underhållning, bingo eller dans.

– De första åren hade vi föredrag om hjärt- och kärlsjukdomar, och om riskfaktorer som rökning och kost samt andra närliggande ämnen.

– Men det är lättare att få föredragshållare till den typen av program vid möten hemma i våra lokalföreningar, där föredragshållarna slipper de långa och tidskrävande resorna.

– Medan vi är uppe i Sälen koncentrerar vi oss i stället på frisk luft och motion i den härliga fjällnaturen.

Temaveckor

Temaveckor med föredrag och diskussioner om den egna sjukdomen och hur man skall leva för att undvika riskerna att insjukna på nytt, hoppas Bengt Hedström så småningom skall kunna anordnas på den rehabiliterings- och konvalescenthemsanläggning i Särna i norra Dalarna som landstinget just öppnat.

– Ännu har verksamheten där inte kommit igång i full skala. Man kommer att ha behandlingsteam med bl a läkare, sjuksköterska, sjukgymnast och dietist, men har ännu inte fått alla tjänster besatta.

– Landstinget avser att låta patientorganisationerna medverka i planering och genomförandet av temaveckor för sina respektive sjukdomsgrupper.

Mellanled

– Behandlingen i Särna kommer att bli ett steg mellan sjukhusvården och den rekreativsvistelse som erbjuds i Sälen under sommarhalvåret.

Text: Gunilla Lockne

**Foto: Inge Persson
Bengt Hedström**

Naturen i Sälen är vacker och lagom promenadvänlig även för hjärt- och lungsjuka.

Fru Rolf Loryd, Einar Sand och Alf Gustafsson, alla från Falun, som röjer bort snö från golfbanan – vid RHLs rekreativvecka i Sälen i september.

Kopparbergsprojektet

Kopparbergsprojektet skrev vi om i Status redan för fyra år sedan. Det var bla det som inspirerade oss i RHL till eftervårdsprogrammet för hjärtsjuka.

Kopparbergsprojektet innebär att sjukvårdspersonal i stället för att informera varje patient för sig samlar patienter med samma eller likartade sjukdomar i grupp och informerar dem om deras sjukdomar och hur de skall leva för att må så bra som möjligt.

För hjärtsjuka gavs den informationen redan i starten utanför sjukhuset, i studiecirkelform.

Den studiecirkelverksamheten blev början till förbundets nuvarande cirklar Efter hjärtinfarkt.

Upphovet till Kopparbergsprojektet var en motion 1977 till landstinget från Sven Flodin i Avesta.

– Jag tyckte att eftervården behövde förbättras och att patienterna behövde få mer information om sin sjukdom och dess konsekvenser. Jag hade hört att man i ett annat landstingsområde hade prövat att informera patienter i grupp och att resultaten där varit mycket positiva, förklarar Sven Flodin.

Från sitt engagemang i omsorgsverksamheten visste han också att det fanns ett stort behov av information till anhöriga. Erfarenheterna därifrån borde kunna överföras till andra handikappgrupper, tyckte han.

Sven Flodins motion ledde till att landstinget tillsatte en utredningsgrupp med tre politiker. Sekreterare för gruppen var Per-Gösta Andersson vid landstingets kansli. Den lät ett

stort antal läkare vid länsdelssjukhus och samtliga patientorganisationer besvara en enkät om vilka patientgrupper som kunde komma ifråga för en försöksverksamhet med information i grupp.

Fyra grupper utkristalliserades: diabetiker, reumatiker, hörselskadade och hjärtinfarktpatienter.

Start på försök

– Vi började på försök 1979 med information till diabetiker på Falu lasarett. Läkare, diabetessköterska, dietist, kurator och representant för Diabetesförbundet höll i informationen och den gavs på sjukhuset, berättar Per-Gösta Andersson.

Även reumatiker och hörselskadade fick så småningom information i grupp på sjukhuset. Försäkringskassan godkände den som sjukvårdande behandling. Möjligheterna att anordna gruppvis information på sjukhuset för hjärtinfarktpatienter undersöktes tidigt. Och det diskuterades om informationen skulle kombineras med fysisk träning, men det emotsatte sig läkarna.

Avstressad miljö

– Vi hjärtpatienter tyckte att det var lämpligare att få informationen i en mer avstressad miljö än sjukhus, säger Sven Bergström, ordförande i centralorganisationen av hjärt- och lungsjuka i Dalarna.

– Vi föreslog att det skulle anordnas studiecirklar, där läkare och annan personal från hjärtavdelningen på sjukhuset skulle medverka som fackmän. RHLs lokalföreningar skulle stå för dessa cirklar och förutom de hjärtsjuka själva skulle deras anhöriga inbjudas att delta.

Landstinget anslog pengar till sådan studiecirkelverksamhet och till en cirkelledarutbildning, som hölls på Fornby folkhögskola hösten 1979.

– Första året hade vi 15 studiecirklar spridda i länet och det var huvudsakligen våra egna medlemmar som deltog, berättar Bengt Hedström på centralorganisationens kansli.

– Det fanns ett uppdämt behov av information och av att få diskutera sin

situation med andra med samma erfarenheter.

– De flesta som anmäler sig till cirklarna nu är inte medlemmar, men brukar i de flesta fall bli det efter en tid.

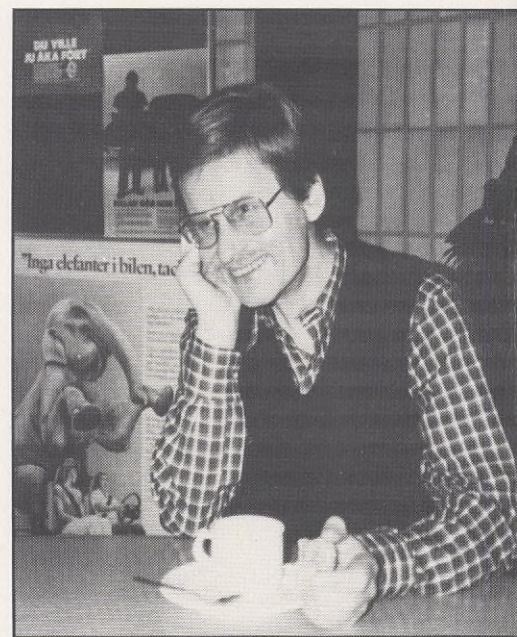
– Vi har färre cirklar nu än vi hade det första året. Men det är ingen tvekan om att cirklarna fyller ett stort behov.

Utvärdering

Elever på Fornby folkhögskola gjorde vintern 1981 en utvärdering av studiecirkelarna för hjärtinfarktpatienter och kom fram till att en klar majoritet av deltagarna upplevt cirkeln som bra eller mycket bra. I cirkeln hade de fått svar på frågor som de annars skulle ha behövt kontakta läkare för, framhöll de. Den osäkerhet de känt efter infarkten hade bytts mot en slags trygghet och säkerhet om vad de kunde och inte kunde göra.

Kontakten mellan läkare och patienter förbättrades tack vare cirkeln och patienterna klarade sin egenvård bättre. Läkarna tyckte de fått mer intresserade och kunniga patienter.

– Den här informationen i grupp är helt i linje med hälso- och sjukvårdsla-

– Den gruppvisa informationen är helt i linje med hälso- och sjukvårdens intentioner, säger utredningssekreterare Per-Gösta Andersson, vid Kopparbergs läns landsting.

och hur det fortsatt

Den första studiecirkeln i Borlänge för hjärtpatienter och deras anhöriga. Frv Stig Sundberg, Ivan och Alice Dickman, Folke och Gunborg Hill, cirkelledaren Sven Bergström, Bengt Hedström, Ingrid Eriksson, Margot och Nils Andersson samt Ingrid Sundberg.

gens intensjoner. Den har givit väldigt bra resultat hittills och den kostar lite för landstinget, säger Per-Gösta Andersson.

Fler grupper

– Försöksverksamheten har blivit permanent verksamhet. Landstingspolitikerna i Kopparbergs län vill nu bygga ut den gruppvisa informationen även för andra patientgrupper.

– Nyligen uppmanade landstinget i ett brev alla vårdcentraler att ge patientinformation i grupp. Man betonade att det är viktigt att patienterna får sådan information på sin hemort och av den sjukvårdsinrättning som

skall ha den uppföljande kontakten.

– Studiecirkeln för hjärtinfarktpatienter ingår som steg två i RHLs eftervårdsprogram för hjärtsjuka. Och vi skall nu försöka få landstinget att anordna fysisk träning för hjärtinfarktpatienter, dvs steg ett i eftervårdsprogrammet. Sådan sjukgymnastledd träning finns ännu inte i vårt län.

– Vi planerar att bjuda in landstingspolitikerna, tjänstemän och läkare för att diskutera om man inte skulle kunna få igång en sådan, säger Bengt Hedström.

– Vi har politiker och landstings-tjänstemän med oss och det är viktigt att nu också påverka sjukhuspersonalen mer.

Ledarutbildning

– För steg tre hoppas vi få igång motionsgrupper i samarbete med korpen, på de orter, där studiecirkeln Efter hjärtinfarkt finns. Men först måste ledare till sådan motion för hjärtsjuka utbildas. Ännu så länge finns bara motionsgrupper i Borlänge.

Text: Gunilla Lockne

**Foto: Per-Olof Eriksson
Gunilla Lockne**

Motioner till kongressen

Förbundskongressen 14–16 juni 1985 hålls i Borlänge och till den har följande motioner lämnats in. Representantskapet yttrar sig över motionerna och kongressen diskuterar och beslutar.

Längre kongressperiod

– en arbetsgrupp bör tillsättas för att till 1988 års kongress utreda och komma med förslag till en ändring av kongressperioden från nuvarande tre år till fem år

Emerick Berglund, Gävle

Enhetliga namn på organisationerna

– enhetliga namn på samtliga centralorganisationer i landet bör beslutas

Hans-Olof Lundström, FHLIS

– namnet centralorganisation (CO) bör ändras till distriktsorganisation

CO i Kronobergs län

– läns- och lokalföreningarna bör ha enhetliga och rikstäckande namn och införas i telefonkataloger under samma bokstav

Karlskrona lokalförening

– ändring till det mer tidsenliga namnet Riksförbundet för Hjärta och Lungor

CO i Västmanlands län

Föräldraföreningen

– en förening eller avdelning för lungsjuka barn bör bildas i förbundet

CO i Blekinge län

Förbundskonsulent

– en förbundskonsulent med speciell inriktning på fältarbete bör anställas

CO i Västmanland, tillsammans med CO i Södermanland, Värmland och Örebro län

Kollektivförsäkring

– förbundet bör förhandla om en kollektivförsäkring för alla medlemmar att gälla vid dödsfall

Sundsvalls lokalförening

Kostnad för rekreationsresor

– förbundets subventioner till lokalföreningarnas reseverksamhet bör upphöra och styrelsen bör undersöka möjligheterna för en betydande ökning av subventionerna till vårdresor utomlands

CO i Malmöhus län

Märkesförsäljning

– förbundet bör ta över och tillhandahålla det synliga hjärtmärket, som sedan 1977 utgivits av Värmlands CO

CO i Värmland, Örebro, Södermanland och Västmanlands län

Blomsterfonden

– mottagandet av gåva till Blomsterfonden skall alltid bekräftas skriftligen oavsett beloppets storlek

CO i Östergötland, Jönköping, Kronoberg och Kalmar län

Småvinster i lotteriet

– småvinsterna i förbundsotteriet bör bytas ut och ersättas med presentkort

CO i Norrbotten i samråd med tio lokalföreningar

Namn på tidskriften

– förbundets tidskrift bör få ändrat namn till RHLs tidning

CO i Norrbotten i samråd med tio lokalföreningar

Hjärtats Dag

– att Hjärtats Dag-aktiviteterna anordnas samtidigt i hela landet och att detta sker på Alla hjärtans dag den 14 februari

Karl-Erik Gustafsson, Uppsala

Ledamöter i studiekommittén

– att förbundets studiekommitté bör utökas till sju ledamöter (en för varje region)

CO i Sörmlands län

Kursers förläggning

– förbundets kurser skall förläggas på folkhögskolor och kursgårdar som är handikappanpassade

CO i Södermanland, Västmanland, Värmland och Örebro län

Hjärt- och lungräddning

– förbundet bör tillsammans med ABF genomföra en landsomfattande utbildning i hjärt- och lungräddning för medlemmarna och att ekonomiska resurser ställs till förfogande till det

CO i Malmöhus län

Samordnad rehabilitering

– ett stabilt rehabiliteringsorgan för handikappade bör inrättas utanför den egentliga sjukvården. Socialstyrelsen skall tillsammans med handikapporganisationerna utforma rehabiliteringsprogrammet och försäkringskassan skall genomföra de åtgärder som beslutas

CO i Kalmar län

– för att hjärtsjuka skall få den eftervård och rehabilitering som de behöver så skall överläkare vid medicinkliniker informeras om förbundets program i hjärt-sjukvårdsfrågor

CO i Värmland, Örebro Södermanland och Västmanland län

Kärsljukas problem

– att styrelsen får i uppdrag att aktivt verka för de kärsljuka

CO i Blekinge län

Övervakningsplatser

– vårdsituationen för hjärtinfarktpatienter bör kartläggas, dvs antalet intensivvårdsplatser (övervakningsplatser), beläggningen, personaltillgång, antalet avlidna och om det finns särskild hjärtambulans, om det finns hjärtträning på sjukhuset, om det finns motionsgrupper i RHLs regi och om sjukhusen remitterar patienter till studiecirkelarna Efter hjärtinfarkt

CO i Malmöhus län

Thoraxkirurgi i Norrland

– förbundet skall med kraft verka för att det inrättas thoraxkirurgisk enhet i Umeå

CO i Västerbottens län

Calmettevaccination

– styrelsen bör noggrant följa TBC-läget i landet och verka för att obligatorisk calmettevaccination införes om läget det kräver

CO i Kopparbergs län

Ekonomisk trygghet

– alla bidragsformer som ingår i socialförsäkringen bör samordnas till en

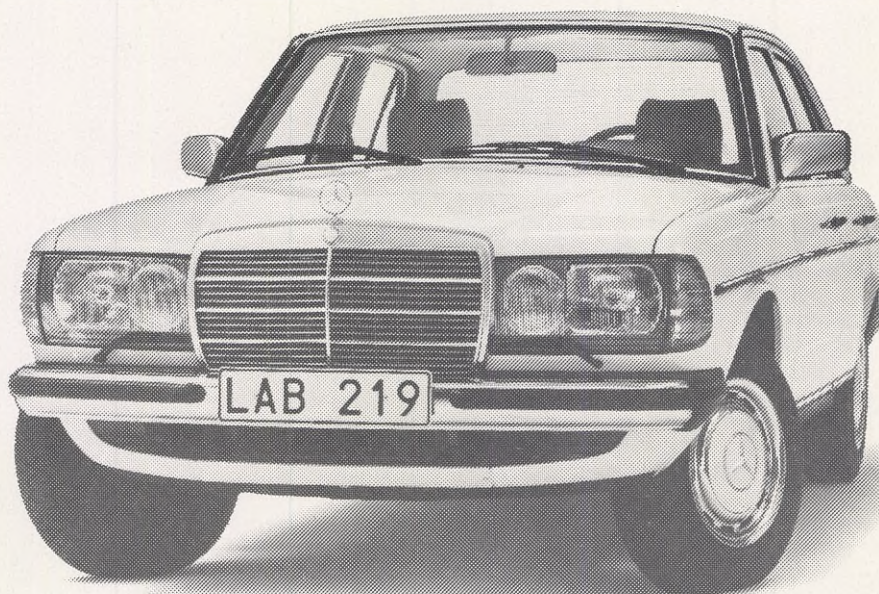
Det här är sista året du kan köpa en ny Mercedes-Benz under 100.000 kronor.

Tyvärr är det så. Men desto trevligare är det att vi lyckats få ned priset på en ny Mercedes-Benz, 1985 års modell, till 99.850:-.

Med tanke på Mercedes-Benz andrahandsvärde, talar det mesta för att du får tillbaka det du ger, om du vill byta igen om något år.

Kan du tänka dig att vara utan centrallås, elsäten fram och nackstöd bak, kan du få den ännu billigare.

Välkommen in!

BRÄNSLEDEKLARATION: 1,12 L/MIL (93 OKTAN) VID BLANDAD KÖRNING. KOSTNAD 1500 MIL, 6.838 KRONOR (1/7 -84).

PHILIPSONS

indexreglerad garantistandard som administreras av sjukkassan och alla ersättningsbelopp bör höjas så att de motsvarar mottagarens behov, extra-kostnader beroende på handikappet bör täckas fullt ut och utförsäkringar slopas

Lövsta lokalförening, Umeå

Nedsatt skatteförmåga

– att styrelsen får i uppdrag att förhandla med Riksskatteverket om en uppgörelse om ett fast avdrag i dekla-

rationen för hjärt-, kärl-, lung- och astmasjuka

Ingemar Johansson Göteborg

Sjuk- och behandlingsresor

– styrelsen bör verka för att sjuk- och behandlingsresor ingår i högkostnads-skyddet

CO i Kopparbergs län

Provtagning utan avgift

– att hjärtopererade bör befrias från avgift vid blodprovstagning om de

måste använda blodförtunnande medel

Lövsta lokalförening, Umeå

– provtagningen för hjärtsjuka bör bli kostnadsfri eller åtminstone fås till reducerad kostnad

Malmö lokalförening

Fria läkemedel vid kärlekskramp

– läkemedel för hjärt- och kärlsjuka bör föras upp på den så kallade fria listan

Falu lokalförening

Fyra goda skäl att resa till Tunisien med Atlas Resor.

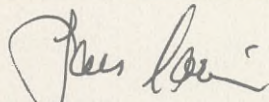
Fantastiska bad finns det lite överallt vid Medelhavet. Men ingen annanstans erbjuds så rent och klart vatten, så gott om plats, så många solstolar utan kostnad och så enorma sandstränder som i Tunisien. Här har Atlas ett oslagbart urval prisvärda och välbelägna hotell att välja mellan.

16 års erfarenhet ger oss en särställning bland arrangörerna, åtta av tio väljer att resa hit med oss. Ingen annan kan erbjuda så många olika semesteralternativ i Tunisien som Atlas Resor; allt från veckolånga safaris till tennis- och golfkurser.

Exotiska upplevelser kan du få i mängd. Vi visar dig Saharas öken (där du får bevittna både oaser och hägringar), moskéer, kamelmarknader, beduinbyar och mycket, mycket annat.

De låga priserna är ytterligare ett plus. Maten är billig och färska råvaror finns det gott om. Restaurangbesöken gör heller inga stora hål i kassan. En vecka i dubbelrum på vårt populära Atlas-centrum Samara i Sousse kostar i maj från 2.225:- (avresa från Malmö, tillägg från Sthlm och Gbg, 295:- resp. 225:-). Bokar gör du i din Atlas-butik eller på närmaste resebyrå.

Välkommen till Tunisien!

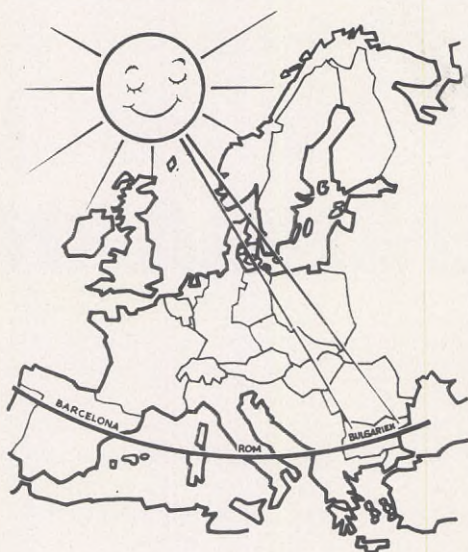
Lars Norén
(regionchef, Tunisien)

- när kvalitén får avgöra

Atlas Resor: Stockholm 08-14 25 00. Grupp och Special 08-24 77 70. Göteborg 031-17 40 60. Malmö 040-10 02 00. Borlänge 0243-800 20. Borås 033-10 22 00. Eskilstuna 016-11 73 60. Falun 023-230 60. Gävle 026-11 57 20. Jönköping 036-11 92 00. Kalmar 0480-881 30. Karlstad 054-10 04 15. Linköping 013-11 57 80. Lund 046-14 00 90. Södertälje 0755-601 10. Uppsala 018-12 00 20. Växjö 0470-175 60. Örebro 019-13 62 75. Du kan också köpa din Atlas-resa hos närmaste SRF-ansluten resebyrå.

SOLEN SKINER LIKA MYCKET I BULGARIEN, MEN PRISERNA ÄR SÅ MYCKET LÄGRE ...

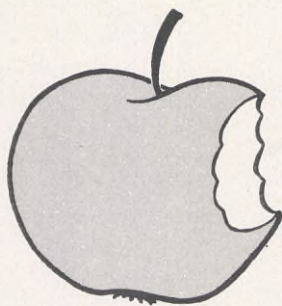
Var rädd om
semesterkassan —
åk till BULGARIEN!

Bulgariska Turistbyrån

Kungsgatan 30, 111 35 Stockholm
Tel. 08-11 51 91

HÖRNAN STUDIE

Nu poppar våra nyvalda styrelseledamöter ut från föreningarnas årsmöten och lyser ikapp med vårens tussilago. Ett årsmöte kan vara lite av en pånyttfödelse. Idéer och nya krafter spirar i vårsolen. Vi blir entusiastiska inför kommande uppgifter.

Det gäller dock att organisera och planera så att entusiasmen inte sprakar ut åt alla håll, som ett fyrverkeri där idéerna lyser en kort stund som vackra stjärnor för att sedan försvinna i intet.

Verksamhetsplanering? Kan det vara roligt det?

Planeringen ska visa vägen och leda oss mot målet. Jag tycker att det är ett roligt och spännande arbete att tänka sig in i framtiden. I förbundets studiekommitté planerar vi just nu för RHLs kommande studiematerial.

RHL behöver ett nytt material i stället för "Efter hjärtinfarkt". Det ska rikta sig till alla hjärt- och lungsjuka.

Olika sjukdomar ska beskrivas med symptom, diagnos och behandling. Bilder ska visa hjärta och blodomlopp. Studiematerialet ska också klargöra patientens rättigheter, samt psykiska och sociala aspekter.

Hur ska detta material utformas för att bli intressant och givande för medlemmarna? Hur mycket information kan vi ta med om varje sjukdom utan att göra boken tjock och tung som en tegelsten.?

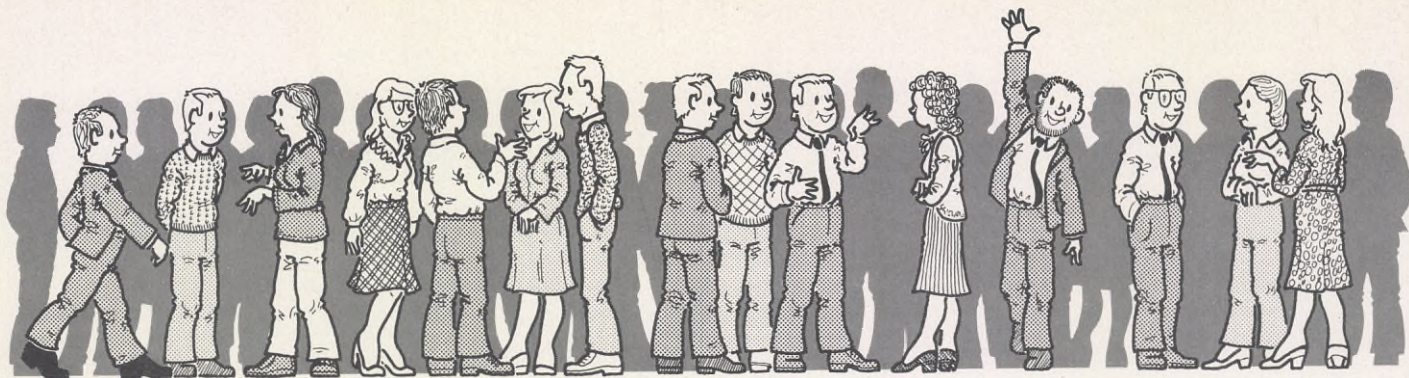
Många andra frågor måste också diskuteras. Hur stor ska texten vara för att bli lättläst? Ska bilderna vara fotografier eller teckningar? Ska kost och motion behandlas för sig och läsas i en separat bok?

Har Du åsikter om vad materialet ska innehålla? Har Du ett bra namnförslag? Ring eller skriv till mig. Jag behöver Ditt förslag före sommaren.

I höst presenteras materialet för cirkelledarna på förbundets Steg II-kurs och i januari 1986 ska materialet finnas klart för dem som vill gå i studiecirkel.

Om Du visste vad jag är nyfiken på vad medlemmarna ska tycka om vårt nya material! Målet är många givande cirklar. Det målet gör planeringen av materialet roligt och spännande.

Tonie Andersson

FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Vårdkris i Kiruna Ingen likhet inför lagen

Hälsa- och sjukvårdslagens paragraf om alla individers lika rätt till vård, var man än befinner sig inom Sveriges avlång land, är en sanning med modifiering.

För oss i Kiruna framstår denna lag mer som en ouppnåelig dröm, än som en fungerande rättighet.

Kiruna upplever nu en vårdkris med personalbrist som börjar få katastrofala följder.

I dagarna har denna situation förvärrats genom att överläkare Torbjörn Messner lämnat Kiruna, visserligen tjänstledig, men enligt utsago ovisst om han någonsin återvänder.

Tillsammans med de tidigare återlätningarna på framförallt läkarsidan, men också beträffande sjukgymnaster och terapeuter gör att situationen nu kan anses ohållbar.

Överläkare Messner har under sin Kirunatid varit något av en husläkare för vår förening. Han har alltid beredvilligt ställt upp när föreningen behövt specialisthjälp. Många är de föredrag han hållit vid "Hjärtats Dag"-arrangemang, kurser för hjärtinfarktare, pace-makerbärare, lungsjuka.

På föreningens önskemål och i nära samarbete med den startade han hjärtträningen på Kiruna Lasarett. En träning som alla som haft infarkt numera får genomgå med ett 25-veckorsprogram där läkare och sjukgymnaster hjälper den sjuke att återfå kondition och självförtroende.

Doktor Messner var naturligtvis mån om en fortsättning på den startade behandlingen och att den skulle fortsättas av den sjuke själv.

Här menade han att vår förening kunde komma in i bilden, med den rehabiliteringsverksamhet vi bedriver i form av vattengymnastik på Thulegården, promenader, gymnastik, trivselkvällar, studier, dans m.m.

Föreningen fick tillfälle att komma till Kiruna Lasarett och informera om

vår verksamhet, vilket vi anser mycket värdefullt och meningsfullt.

Doktor Torbjörn Messners avgång från Kiruna känns därför som en stor och dubbel förlust för Kirunaföreningen och dess medlemmar.

Medvetna om Kirunaläkarnas samarbetsvilja är vi dock säkra på att vi kan skapa nya kontakter för våra medlemmars bästa, men vårdkrisen för Kirunas vidkommande måste lösas.

Vår förening måste vara en påtryckande faktor och hejda den utveckling som nu sker. Vi har därför gemensamt med övriga handikappföreningar i Kiruna protesterat hos Landstinget i Norrbotten mot den rådande situationen.

Vi får inte längre stå med mössan i hand och be om ursäkt för att vi finns till, utan med skärpa ställa krav om att lagens paragraf "Sjukvård på lika villkor" även skall gälla Kirunaborna.

Torsten Lövbo

Årsmöte i Jörn med god middag

Lokalföreningen i Jörn hade årsmöte lördagen den 2 februari 1985. Trots det kalla vädret, -25°C , hade 200 medlemmar hörsammat kallelsen. Mötet började med att vi fick äta en utsökt middag. Vi kunde konstatera att samtliga gjorde heder åt anrättningen.

Efter middagen såldes lotter som hade en strykande åtgång, men så var det också mycket fina vinster. Ett tillskott i föreningskassan blev det också.

Därefter började årsmötetsförhandlingar med Lars Sundell som ordförande och Britt Lundberg som sekreterare. Av verksamhetsberättelsen framgår att Jörnsföreningen är aktiv, bland annat har medlemsantalet ökat med 83 personer och därmed är medlemsantalet uppe i 406. Föreningen är därmed högt uppe på tio i topplistan.

Studieverksamheten har varit god under året, 12 studiecirklar med 94

deltagare har genomförts. Därutöver har 62 medlemmar deltagit i av andra sammanslutningar ordnade cirklar och 12 medlemmar har deltagit i vekkoslutskurser, bl.a region- och kontakombudskurser. En honnör för vår duktiga studieorganisatör Elly Granqvist med medhjälpare som utfört ett fint arbete.

Terapiverksamheten har även varit livlig, ett stort antal medlemmar har målat, stickat och sytt under gemytliga former.

Utöver anslagen från kommun, CO och RHL har en omfattande lottförsäljning förekommit för att finansiera föreningens ekonomi.

Styrelsen för föreningen fick följande sammansättning: Per Karlsson ordförande, Hubert Boman kassör, Allan Ekholm sekreterare, Britt Lundberg, Elly Granqvist, Sibylla Enmark, Siri Andersson, styrelseledamöter.

Efter årsmötet underhöll sång- och musikgruppen Klipparna, sammansatt av lärare från Jörn. Inslaget var mycket uppskattat av medlemmarna som stortrivdes när gruppen sjöng sånger på Skellefte-bondska.

Sedan var det dags för herrarna att bjuda upp sina respektive till dans. Efter ca två timmar var det vilopaus med fika innan dansen fortsatte in på nattkröken.

Lars Sundell

Medicinsk information på Växjöårsmöte

Växjöföreningen har återigen haft ett välbesökt årsmöte. Ordföranden Henry Hall hälsade välkommen och talade varmt för föreningens fortsatta framgångar. Henry tackade för det gångna årets fina samvaro och då han nu lämnar styrelseposten, är det inte för att han inte trivs, utan för att hans tid måste komma familjen lite mera till del.

Vid ett sånt här tillfälle går ju tankarna tillbaka, sade Henry och därför tänkte han det ljus som minde oss om de kamrater som inte längre finns

ibland oss, vi var helt tysta en minut för eftertanke.

Till att leda dagens förhandlingar utsågs Sten Sandström. Till ny ordförande för de kommande två åren valdes Rune Svensson, till kassör Nils-Eric Jadeberg, som övriga ledamöter för två år Eivor Larsson, Sten Sandström och Maiken Nilsson. De som har ett år kvar är Ernst Platzer och Brita Norling. Till socialombud på två år valdes Nils-Eric Jadeberg.

Att ingå i friskvårdskommittén, en viktig del i vårt välbefinnande, valdes Kjell Hall, Sven Gustavsson och Henry Hall.

Efter överlämnandet av blommor till Henry Hall för det arbete som han utfört under tiden han varit ordförande, hälsade vi klinikchefen på CLV Olle Larsson välkommen. Han informerade om hjärt- och kärlsjukdomar och illustrerade sitt anförande med diabilder. Informationen blev mycket uppskattad och blommor överlämnades som ett extra tack utöver applåderna.

Sedan följde kaffe och landgång och en fin samvaro. Vi underhölls med sång och gitarrspel av Eva Valdemarsson och det var även allsång och en och annan historia. Det heter ju att ett gott skratt förlänger livet, och det blir det vi får se framöver.

Eivor Larsson

För många namn anses i Karlskrona

Vid Karlskronaföreningens årsmöte beslöts att till kongressen väcka förslag att förbundet söker intressera lokalföreningarna för enhetliga namn. Vid genomgång av två Status under rubriken *Från lokalföreningarna* fann vi inte mindre än elva olika namnsammansättningar för hjärt- och lungsjukas föreningar. Det är svårt att vid tex ett tillfälligt besök på en ort komma i kontakt med ortens förening. Var skall man söka i telefonkatalogen? Kan vi enas om att namnet börjar med Hjärt-... finns det givetvis under H och då vore mycket vunnet.

Föreningen bedriver en hjärtgymnastikverksamhet i lasarettets sjukgymnastiklokal nu på femte året med nestorn Anna-Greta Crona, 75 år, som den trägnaste deltagaren. Ledaren har genomgått den nya kursen i hjärt- och lungräddning i Helsingborg och är länsinstruktör för Blekinge län. CO har satsat över 5000:- i inköp av demonstrationsdocka och uppmanar Blekingeborna att utnyttja möjligheterna att utbildas till livräddare. Kursen är så enkel och effektiv att den borde numera tillhöra normalutbildningen för att man ej skall stå handfal-

len när någon nära anförvant eller i det dagliga livet behöver hjälp i en akut situation.

Mötet beslöt även att till Långasjöns konvalescenthem höja det årliga anslaget till 5000:-, vidare fick styrelsen disponera 6000:- att i samråd med dr Bengt Lindström vid behov bisträcka när landstinget drar in på "svångremmen".

Efter stadgenliga val avslutades årsmötet med en angenäm supé och några timmes dans (friskvård).

Ibert Nilsson

Intensiv verksamhet i Sundsvall

Lokalföreningen i Sundsvall hade årsmöte söndagen den 17 februari på Hedbergsska skolan. Trots den starka kylan hade ett 70-tal medlemmar kommit till årsmötet.

Årsmötet började med underhållning av Sten Eriksson från Ålandsbro. Till mötets ordförande valdes Gunnar Deldén och sekreterare Gerd Åhlander. En tyst minut för att hedra våra avlidna medlemmar under året som gått.

Verksamhetsberättelsen upplästes och av den kunde man se att året varit mycket intensivt. Kassarapporten upplästes av kassören och revisionsberättelsen av revisorn. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Till ny ordförande på två år valdes Aino Eurenus. Kvar i styrelsen är: kassören Gunnar Vickman, sekreteraren Gerd Åhlander, övriga ledamöter Gunnar Deldén och Arne Jonsson. Nyvalda ledamöter Ingrid Sjödin och Vivan Holmberg. Till styrelsesuppleanter valdes Ann-Mari Nygård, Göran Stenberg, Naimi Hoffman och Maj-Lis Lövkvist.

Som avslutning på årsmötet bjöd föreningen deltagarna på kaffe, te och smörgåstårta.

Gerd Åhlander

Information ger nya medlemmar i Umeå

Lövsta lokalförening för hjärt- och lungsjuka i Umeå har haft årsmöte under gemytlig samvaro. Inledningsvis ett visprogram framfört av Arne Lindqvist och Inger Ångman, ABF.

Verksamhetsberättelsen vittnade om en livlig verksamhet, både vad det gäller studier och kommitterades arbete i olika uppdrag. Föreningens engagemang för en thoraxklinik till Umeå har givit till resultat att en sådan planeras.

Informationsverksamheten vid regionsjukhusets hjärt- och lungavdel-

ningar och andra informationstillfällen har tillfört föreningen nya medlemmar och antalet medlemmar är vid årsskiftet 440.

Studieorganisatör Viola Lind avtackades för mångårigt troget arbete i föreningen, även Greta Åström och Nore Broman lämnar sina uppdrag.

Förhandlingarna fördes av Georg Lind med sedvanlig bravur och med en önskan om ett gott nytt verksamhetsår avslutades mötet.

Till styrelse valdes: Elsa Hammarström, ordförande, Göta Häll, kassör, Folke Bergvall, David Nilsson, Florence Persson, Georg Lind, Arne Lundström, ledamöter. Till ny studieorganisatör valdes Aino Johansson.

Elsa Hammarström

Ny ordförande i Höörföreningen

Sven-Åke Forsberg övertar ordförandeklubban i Höörföreningen efter Clara Westerdahl som avled under det gångna året. Clara har tillhört föreningen i 30 år och har varit ordförande i 16 år. Vi tackar Clara för det stora arbete som hon nedlagt för medlemmarna i Mellanskånes konvalescentförening. Hennes strävan var alltid att medlemmarna skulle trivas och känna gemenskap vid våra träffar. Vi vill också tacka hennes man Carl och deras barn för den fina tanken att i stället för blommor vid Claras bår, skicka in pengar till en minnesfond, vars avkastning skall gå till föreningens studieverksamhet. Till fonden inflöt 3090 kr, en mycket vacker åtgärd som vi skulle rekommendera andra att ta efter.

Föreningen har 99 medlemmar. En studiecirkel i föreningsteknik har hållits med 8 deltagare, 4 kvartalsmöten har anordnats med i genomsnitt ett 30-tal deltagare, julmöte med julbord och julklappar och en livs levande tomte uppskattades mycket av de 39 deltagarna. I en utfärd i nordvästra Skåne deltog 48 medlemmar. Föreningen har varit representerad vid regionkursen i Örenäs, vid ordförandekonferens samt vid COs årsmöte i Helsingborg.

Min strävan som ny ordförande är att arbeta för mina medlemmar och föreningen på ett sådant sätt att de skall känna trivsel och gemenskap i föreningen även i fortsättningen. Jag vill också passa på att genom den här insändaren skicka en hälsning till Er alla som jag haft förmånen att träffa på de olika kurserna, särskilt då Tonie A och Bo M på förbundskansliet och Elisabeth K som lagt upp dessa kurser på ett så föredömligt sätt, lärorikt och trevligt.

Sven-Åke Forsberg

Nya lokaler i Örebro

Lokalavdelningen i Örebro har hållit årsmöte på Södermalms hemmet. Ett 80-tal medlemmar hade infunnit sig. Ordföranden Aldo Nilsson inledde med en kortfattad tillbakablick på det gångna verksamhetsåret och uttryckte en förhoppning, att 1985 och kommande verksamhetsår skulle bli framgångsrika med nya initiativ och aktivt deltagande från medlemmarnas sida. De bortgångnas minne hedrades med en tyst minut.

Till ordförande omvaldes Aldo Nilsson, till styrelseledamöter Britta Andersson och Birgit Lindahl. Nya styrelseledamöter blev Rune Skogh och Hildegard Kittendorf. Till expeditionsförstora och kontaktombud omvaldes Sven Erik Klingvall.

Efter genomgångna årsmötesförhandlingar diskuterades aktuella frågor som lokalfrågan och medlemsvården.

Lokalfrågan står inför sin slutliga lösning. Samtliga handikapporganisationer får disponera våningsplan 3 och 4 i Medborgarhuset. Särskilt intresse ägnades åt den planerade studie- och cirkelverksamheten under år 1985 för vilken Britta Andersson redogjorde. Hon talade varmt för dess betydelse för medlemmarna ur många aspekter, inte minst som kontaktforum. Hon meddelade även att tisdagsträffarna kommer att hållas som vanligt.

Bland planerade studiecirklar kan nämnas RHLs eftervårdskurser för hjärt- resp lungsjuka, Socialtjänstlagen, Läs och res m fl. Årsmötet avslutades med kaffedrickning.

En särskild eloge gavs åt festkommittén, vars arbete visades uppskattning genom blommor och applåder.

Birgit Lindahl

Medlemsökning i Eskilstuna

Eskilstuna lokalförening höll torsdagen den 28 februari sitt årsmöte på PRO-centrum. Sedan skrivelser och rapporter behandlats övergick man till årsberättelsen. Av densamma framgick bla att föreningen i fortsättningen håller sina möten i PROs lokaler då föreningslokalen genom en glädjande medlemsökning har blivit för trång. Man behåller dock sin lokal för studie- och hobbyändamål. Trots att det allmänna kostnadsläget har blivit kärevarer konstaterar styrelsen att föreningens ekonomi ej har försämrats under året. Detta tack vare att Eskilstuna kommun välvilligt givit ett ad-

Välkommen till Åsens konvalescenthem

5 km norr om Örkelljunga, i nordvästra Skåne

Öppet året om

Högt och vackert beläget i skogrik trakt.
Goda möjligheter till promenader och annan rekreation.

Trivsamt miljö och vänlig atmosfär.

Hemmet ägs av Kristianstads läns centralorganisation för hjärt- och lungsjuka, men även andra än hjärt- och lungsjuka är välkomna.

Ring gärna husmor så berättar hon mera om hemmet

tel 0435/60009

Adress: Åsens konvalescenthem, Box 2126, 28602 Örkelljunga

ministrationsbidrag, samt att kaffelotterier har försålts. En annan bidragande orsak är att föreningens medlemmar lyckats sälja sex tusen lotter av förbundets rikslotteri. Styrelsen noterar med glädje att studieintresset inom föreningen har ökat under året. Nu pågår fyra cirklar, två landskaps-cirklar och två hjärtcirklar. Av verksamhetsberättelsen framgick vidare att försök pågår med startande av en rehabiliteringsgrupp.

Vid de därefter företagna årsmötesvalen fick styrelsen följande utseende: ordförande Gunnar Jäfvart, kassör Erik Bergqvist, sekreterare Siri Bergqvist, vice ordförande Lennart Hallberg, vice sekreterare Mai Lifvergren, ledamöter Linnea Karlsson och Agne Moberg. Till studieorganisation omvaldes Erik Bergqvist. Till ombud på förbundskongressen valdes Gunnar Jäfvart och som observatör sänder föreningen Erik Bergqvist. Efter årsmötet slappnade medlemmarna av med att njuta av PRO-flickornas framdukade läckerheter och pröva lyckan i ett lotteri.

Gunnar Jäfvart

Uddevallaföreningen har fått ny lokal

Lokalföreningen i Uddevalla har hållit årsmöte i nya fina HCK-centret.

Av föreningens 123 medlemmar deltog ett femtiotal vid årsmötet.

En stor fin och luftig samlingslokal stod till föreningens förfogande, och en ny och rymlig expedition håller föreningen på att iordningställa. Medlemmarna gavs tillfälle att gå husesyn.

Sex nytillkomna medlemmar hälsades välkomna i föreningen.

Till styrelse för år 1985 valdes: Ordförande Kaj Nygren, omvald, kassör Sonja Karlsson, nyvald och sekreterare Valter Carlsson omvald. Till avgående kassör Elna Jönsson överlämnades blommor och ett varmt tack för vad hon uträttat för föreningen.

Föreningen i Uddevalla kommer även i år som sed är, att arrangera och inbjuda lokalföreningarna i Göteborg och Sotenäs till "Vårträff".

"Hjärtats Dag" kommer att hållas den 24 oktober med öppet hus hela dagen.

Valter Carlsson

Välbesökt årsmöte i Piteåföreningen

Piteåföreningen har haft ett välbesökt årsmöte i Christinaskolans matsal i Folkets hus.

Vacker sång och musik av en trio från Framnäs folkhögskola fick vi lyssna på som inledning.

Under året bortgångna medlemmar hedrades med en tyst minut.

Vårt medlemsantal är för närvarande 335.

Styrelsen för 1985 består av Sigfrid Öberg, ordförande, Alf Sundén, vice ordförande, Iris Sjöstedt, sekreterare, Karin Nyström, vice sekreterare, Klas Sandberg, kassör, Vivan Eriksson, studieorganisatör. Ingrid Ahrnquist omvaldes som ledamot för föräldraföreningen i Norrbotten.

Av verksamhetsberättelsen framgick att det varit ett aktivt år med välbesökta medlemsmöten, liksom Hjärtats Dag och julfesten. Luleåföreningen inbjöd till surströmmingsfest.

Föreningen har gjort två resor. Den 12–15 juni med en kombinerad buss- och båtresa till Tammerfors i Finland. 49 personer deltog. Endagsresan gick i år till hälsohemmet i Sandträsk och fortsatte sedan till Edefors och Harads. Två bussar anlätades. En bra och trevlig utflykt, tyckte deltagarna. 3 studiecirkel har avslutats, 2 har påbörjats, med olika ämne.

I.S.

Fin gymnastik- uppvisning i Uppsala

På Valentindagen – Alla hjärtans dag – den 14 februari ordnade Uppsala-föreningen ett fint program. Artister från stadsteatern uppförde en Karl-Gerhard-cabaret vilket blev mycket uppskattat. Vidare var det uppvisning av en av de motionsgrupper som finns för föreningens medlemmar.

En livsmedelsbutik i Uppsala skänkte en procent av sin försäljning den dagen till föreningen. Det blev 2400 sköna kronor. Pengar som blir ett välkommet bidrag till dagträffarna. Föreningen har en hel del medlemmar som varken vill eller kan vara ute på kvällarna, därför har styrelsen ambitionen att ordna träffar dagtid ett par gånger per år.

Tidningarna skrev mycket om vårt arrangemang och det är vi glada över. Det är viktigt att vi visar oss utåt så att hjärt- och lungsjuka får veta att föreningen finns till och går med i den.

Av våra drygt 300 medlemmar är mer än hälften över 65 år och bara elva procent under 56 år. Vi vill gärna ha med fler yngre människor.

Karl-Erik Gustafsson

Givande konferens för kontaktföräldrar

Helgen den 26–27 januari var det kontaktförälderkonferens i ett mycket vintrigt Göteborg. Några deltagare lyckades ta sig dig i tid, andra blev ordentligt försenade. Vädrets makter och SJ rår man inte på, det har vi minnsann fått prova på i vinter.

Som alltid när vi träffas finns det massor av bubblor inom oss. Det finns pratbubblor, skrattbubblor och gråt-bubblor. För här bland oss kan vi vara oss själva.

Ordföranden Britt-Marie Östman hälsade kontaktföräldrarna välkomna och hon inledde med en information om föräldraföreningen och om hur vi jobbar i den, med att stödja föräldrar, informera vårdpersonal, påverka myndigheter mm. Hon berättade också om en barncardiologkonferens i Örebro med temat Centralisering av thoraxkirurgin, där hon medverkat och om en paneldiskussion på läkarstämman i Stockholm, där hon var med som representant för patientföreningarna.

På kontaktföräldrakonferensen berättade Kerstin Carlstedt om Idreveckan och visade bilder därifrån – det är ju ett av föräldraföreningens familjeprojekt. Ulf Grape fortsatte med Mallorca. Jag visade sedan bilder från seglarlägret på Vässarö. Vår ungdomsrepresentant Larsa och Berit

Larsson berättade om ungdomslägret i Blekinge, som hölls första gången och även i år skall anordnas.

Efter kafferast delade vi upp oss i grupper, där vi diskuterade kontaktföräldrarnas uppgifter, vad som är svårt, trögt, motigt mm.

Det diskuterades livligt i grupperna, som sedan rapporterade så att alla skulle få ta del av varandras erfarenheter.

Söndagens program hade rubriken Familj i kris. Ett jobbigt ämne, tyckte nog många. I kris är ju många av oss fortfarande.

Berit och Börje Jannebo, med mycket lång erfarenhet i detta ämne, dels som förälder till en 18-årig kille som opererats i hjärtat ett flertal gånger, samt med yrkeskunnighet att ta hand om människor i kris. Börje som sjukhuspräst och Berit som familjeterapeut kunde på ett mycket naturligt och fint sätt få oss att förstå att vi nog var ganska normala i våra beteenden och tankanden. Många talade spontant om hur de hade det och hur de kände det. Många nickade, man kände igen sig. En mycket givande kontaktförälderkonferens var mitt betyg när jag kom hem och tänkte tillbaka.

Tack alla Ni som ställde upp för föräldraföreningen denna helg.

Aino Eurenus

Bussresa till Mallorca

Centralorganisationen i Västernorrlands län planerar en 17-dagars resa för sina medlemmar genom sex länder till soliga och vackra Mallorca. Medlemmar från andra län är välkomna att delta – så långt platserna räcker.

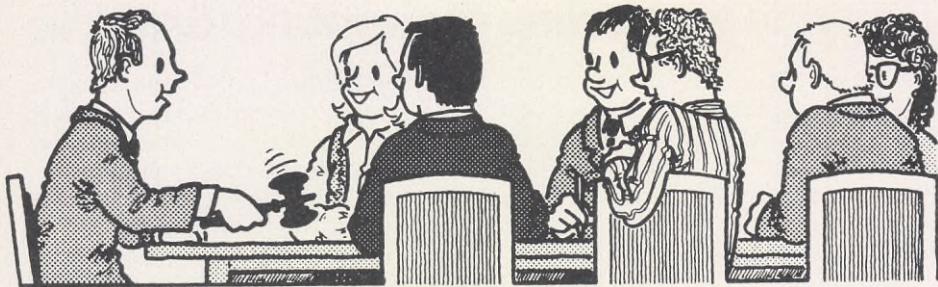
Resan går genom Danmark, Tyskland, Schweiz, Frankrike, Spanien och Italien med uppehåll bla i Genève, Chambery, Barcelona, Cannes, Monaco och vid Bodensjön, där blomsterparadiset Mainau besöks. Färden går längs italienska och franska rivieran.

Den görs med en bekväm buss med både toalett och syrgas ombord. Överallt bor man på bra hotell (4-stjärniga). En mycket trevlig och duktig reseledare följer med.

Priset för resan är 4895 (även avbetalning).

Avresa sker den 5 oktober 1985.

För vidare upplysningar ring eller skriv gärna till ordföranden i CO i Västernorrland: Gun-Brith Lindén, Vagnstagatan 39, 87100 Härnösand, tel 0611/19247 el 17098.

Förbundsstyrelsebeslut 26/2 och 26/3 -85

– Styrelsen ställer sig positiv till förslaget om *nytt dödsbegrepp*, hjärndöd, men anser att det behövs stora informationsinsatser innan ett sådant kan införas i Sverige, och att anhöriga alltid måste ge sitt medgivande innan transplantationer får göras om den avlidne inte själv under sin livstid medgivit transplantation, samt att anhöriga efter ett medgivande får psykologiskt stöd och hjälp.

Förbundsstyrelsen har beslutat att yttra sig över utredningen om dödsbegreppet vars remisstid utgår den 1 juli 1985. Förslag till remissvar skall utarbetas och skickas till representantskapets ledamöter för synpunkter.

– *Ang förbundets eftervårdsprogram* skall en lista med argument som understryker fördelarna med programmet, tas fram, effekterna av olika eftervårdsinsatser behöver bevisas och dokumenteras, därför behövs forskning på området. Vid den planerade konferensen om eftervårdsprogrammet för hjärtsjuka skall programmet presenteras och behovet av forskning om effekterna av programmet skall diskuteras.

– *Resebidrag* beviljades till:

Dr Lazlo Bense, lungmedicinska kliniken, Huddinge sjukhus, 5000 kr för resa till kurs i Italien om laserterapi i bronkologi samt resa till kongress i Israel om laserkirurgi.

Cardiologföreningen 10000 kr för att inbjuda den kände hjärttransplantationskirurgen Jacobi, Harefield-sjukhuset, London, som föreläsare vid läkarstämman 1985.

– *Forskningsbidrag* beviljades till docent Rune Lundgren och avdelningsläkare Margareta Söderberg, lungmedicinska kliniken, Umeå, 25000 kr till ett projekt som skall studera långtidseffekterna av inhaleda cortisonsprayer.

biträdande överläkare Joep Perk, Oskarshamns lasarett, 50000 kr till utveckling av astmavården vid medicinkliniken, Oskarshamns lasarett.

– Priset på *ID-brickorna* för hjärtsjuka, pace-makerbärare och astmatiker skall höjas från nuv 40 kr till 50 kr. Förbundet subventionerar dessa brickor, de kostar i verkligheten 75 kr.

– Astmakommittén följer för förbundets räkning *massmediadebatten om asbestskadorna*.

– *Nytt studiematerial om hjärtsjukdomar* skall tas fram, det kan ligga klart till våren 1986.

– Förbundets *rekreationsresa utomlands* hösten 1985 skall gå till Mallorca med avresa den 17 september, pris 3742 kr, halvpension.

– *Ersättningen till förtroendevalda* som engageras i förbundets arbete lördagar-söndagar skall höjas från nuv 95 till 218 kr per dag.

Gunilla Lockne

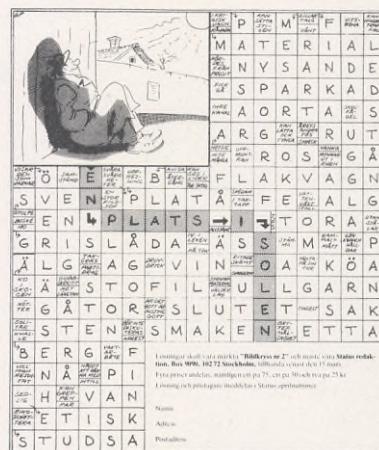
RHLs rekreationsresor

På många begäran har förbundsstyrelsen ändrat tidpunkten för förbundets rekreationsresor.

17 september 1985 går en resa till Mallorca och i februari 1986 en resa till Kanarieöarna.

I maj i år blir det alltså ingen resa.

I nummer 6/85 av Status kommer vi att informera om septemberresan.

Lösning och pristagare till Bildkryss nr 2/85

1:a pris 75 kr: Linnéa Hellström
Prästgatan 4 A
96145 Boden

2:a pris 50 kr: Anna-Lisa Gröndahl
Björknäsvägen 26
15152 Södertälje

3:e pris 25 kr: Gull Willner
Hjällö 7145
54400 Hjo

4:e pris 25 kr: Svea Gunnarsson
Box 27 A
68203 Nordmarkshyttan

REKREATIONSRESA till soliga BULGARIEN

18 maj, 2 veckor, halvpension
Sjuksköterska medföljer
Begär program från telefon 0550-825 00

Tegelågarväg. 31, 681 00 Kristianhamn Tel. 0550/825 00, 825 01

KAN UT-TRYCKA SIG BILD-MASSIGT	SKRI-VEL-SEN	REN-GJORD	S E D	KAN STYCKA I NÄ-JAN	BEHÖ-VER DRE-JARE	KAN UT-BILDA EN HOR-TONOM
TEST						
KAN INTE ALLS TAGEN						
ÅGERA I BAK-GRUNDEN ÅTGÄRD				GREPPAR		
				KAN STA FÖR OBERANT		
					BYTE	KORS-ORDS-YTA
FÖRE	BÄSTA TÄNK-BARA					
RISKA-BELT TILL EN BÖRJAN			ÄR DET MODER-NA	↑	UTROP	
↓	TAP-PAR FATT-NINGEN	AN-TECK-NADES	FÄRD-VÄG	KAN HA STIL-MOBLER		HUR SA ?
		→ HAR EN STYRANDE LIPPgift				
SKÄR				GÅR I KLOS-TER		
HUVUD-STADS-GREK				TÖA-SKO-VIRKE		
SVAGA						
			KORT FÖR YTTRA-DE	ÅTER-LJUD	↓ FÖR-HÖJA	HÖRS FÖRE VALE
HAR SVÄRT MED BA-LANSEN		VISAT ÖMNHET NOS-LÄNGD				← VILAR I TULL
BRUKAR SPELARE PÅ TIPS OCH TRAV				BLÄS-FRITT NJUKAR UPP		GÅR DEN NYA VAKTEN
			BILDA-DES 1898 KAN PRÄSTER			
BON				BLIR MÅL-TIDEN		
FILTRE-RADE						
		ÅKAL-LAN				
		SOLGUD				
LIMABO ER-LÄG-GER	SKIV-SKADA					

Lösningar skall vara märkta "Bildkryss nr 4" och måste vara Status redaktion, Box 9090, 102 72 Stockholm, tillhanda senast den 15 maj.

Fyra priser utdelas, nämligen ett på 75, ett på 50 och två på 25 kr. Lösning och pristagare meddelas i Status juninummer.

Namn _____

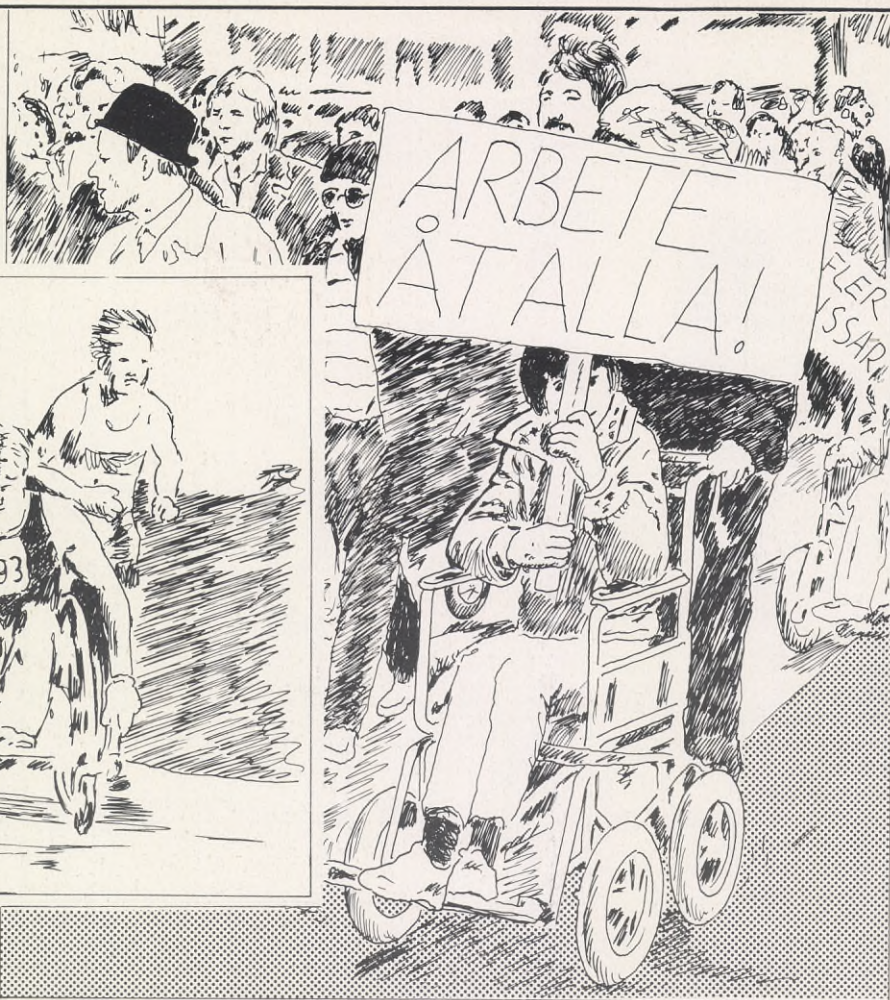
Adress _____

Postadress _____

Status

BILDKRYSS nr 4

1985

Detta vill socialdemokraterna!

Bort med de differentierade vårdavgifterna.

Anslå 75 miljoner till bilstöd, forskning, anpassningsbidrag och stöd till föräldrar med handikappade barn.

Höj bilstödet med 6.000 kronor till 35.000.

Höj inkomstgränsen så att helt bidrag kan lämnas vid årsinkomster upp till 60.000 kronor. Ge möjlighet att bevilja reducerat bidrag vid inkomster mellan 60.000 och 76.000 kronor.

Ge AMS möjligheter att lämna bidrag på mer än 50.000 kronor för arbetshjälpmedel åt gravt handikappade. Då blir det lättare för dem att få jobb.

Ge alla föräldrar med handikappade, eller kroniskt sjuka barn i åldern 12–16 år föräldrapenning upp till 60 dagar per år och handikappat barn.

Socialdemokraterna